

Βρυξέλλες, 14/11/2012

Προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Κοινοβουλευτική συζήτηση της 14^{ης}
Νοεμβρίου 2022

Θέμα: «Επιβολή πληθυσμιακού ελέγχου των αδέσποτων ζώων σε
ολόκληρη την Ευρώπη»

-Η Κτηνιατρική Σχολή του Α.Π.Θ., η σύνδεσή της με την Ευρώπη και ο
θεσμός του εθελοντή κτηνιάτρου-

Κυρίες, κύριοι,

Αν και δεν είμαι ειδικός στο θέμα της σημερινής συζήτησης,
θεώρησα σκόπιμο να συμμετάσχω στη συζήτηση αυτή προκειμένου να
περιγράψω μια πτυχή του υποβάθρου που υπάρχει πίσω από κάθε ειδικό
θέμα και να μεταφέρω απόψεις συναδέλφων που έχουν εξετάσει το
πρόβλημα του πληθυσμιακού ελέγχου των αδέσποτων ζώων σε βάθος.

Θα προσπαθήσω, αρχικά, να υποστηρίξω ότι η Κτηνιατρική Σχολή
του Α.Π.Θ. είναι μια σχολή ανοικτή προς την Ευρώπη και τον υπόλοιπο
κόσμο και προσπαθεί να εμφυσήσει στους φοιτητές της τις αρχές της
ελεύθερης διακίνησης της γνώσης, των ιδεών και των ανθρώπων καθώς
και της συνεργασίας σε όλα τα επίπεδα. Επιπλέον, ότι συμβάλλει στο
μέτρο των δυνατοτήτων της σε εθελοντικές δράσεις.

Λόγω του περιορισμένου χρόνου θα είμαι σύντομος.

1. Το πρόγραμμα σπουδών της Κτηνιατρικής Σχολής βασίζεται στην οδηγία 2005/36/EK περί αναγνώρισης των επαγγελματικών προσόντων των κτηνιάτρων στα κράτη μέλη της ΕΕ, όπως αυτή κυρώθηκε με το Προεδρικό Διάταγμα 38/25-5-2010, ΕΚ τεύχος πρώτο, αρ. φύλλου 78.
2. Υπάρχουν πολλές συνεργασίες μεταξύ μελών ΔΕΠ της Κτηνιατρικής Σχολής και εργαστηρίων και κλινικών της Ευρώπης αλλά και των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής και του λοιπού κόσμου. Με μια πρόχειρη καταγραφή επισημάνθηκαν μόνο την τελευταία δεκαετία 200 άρθρα με Ευρώπη, 40 με Ευρώπη και Βόρεια Αμερική, 60 με Βόρεια Αμερική και 20 με άλλες χώρες τα οποία έχουν δημοσιευτεί σε διεθνή επιστημονικά περιοδικά (συνημμένο 1).
3. Η Κτηνιατρική Σχολή είναι ενεργό μέλος της EAEVE (European Association of Establishments for Veterinary Education).
4. Η Κτηνιατρική Σχολή συμμετέχει εδώ και δύο δεκαετίες περίπου στον ευρωπαϊκό μηχανισμό αξιολόγησης. Η αξιολόγηση των Κτηνιατρικών Ιδρυμάτων γίνεται σε τακτά χρονικά διαστήματα και ελέγχεται από την ECOVE (The European Committee on Veterinary Education) επί τη βάση αυστηρών κανονισμών προς διασφάλιση του υψηλού επιπέδου κτηνιατρικής εκπαίδευσης στην Ευρώπη. Στην παρούσα στιγμή, μάλιστα, βρισκόμαστε στη διαδικασία επαναξιολόγησης και σε διαρκείς επαφές με τους άλλους ευρωπαϊούς εταίρους και συναδέλφους μας.
5. Οι φοιτητές της Κτηνιατρικής Σχολής με το παράρτημα της IVSA (International Veterinary Students' Association) Θεσσαλονίκης συμμετέχουν σε πλήθος ανταλλαγών και επισκέψεων μεταξύ των Κτηνιατρικών Σχολών της Ευρώπης και όχι μόνο (συνημμένο 2). Η IVSA ιδρύθηκε το 1951 στην Ουτρέχτη της Ολλανδίας και σήμερα έχει εκπροσώπηση σε 58 χώρες σε όλον τον κόσμο. Η

Ελλάδα αποτελεί ενεργό μέλος από το 1992. Οι επιδιώξεις της IVSA, τις οποίες ως Σχολή στηρίζουμε απόλυτα, είναι:

- Να βελτιωθούν τα διεθνή στάνταρτ της κτηνιατρικής εκπαίδευσης και να διευρυνθούν οι επαγγελματικοί ορίζοντες των φοιτητών της κτηνιατρικής επιστήμης.
- Να αναδειχθεί η σημασία της κτηνιατρικής επιστήμης.
- Να δημιουργηθούν δεσμοί μεταξύ των φοιτητών των κτηνιατρικών σχολών σε όλο τον κόσμο.

(για μια πιο πλήρη εικόνα για τις δράσεις της IVSA Θεσσαλονίκης βλ. συνημμένο 3).

Σε ό,τι αφορά τον εθελοντισμό, δηλαδή την ηθελημένη και ελεύθερη παροχή υπηρεσιών για κάποιο κοινωφελή σκοπό, ασφαλώς πρέπει να γίνουν ακόμη πολλά. Ενδεικτικό είναι το γεγονός ότι στην εγκυκλοπαίδεια Πάπυρος Λαρούς Μπριτάνικα (εκδ. 1996) δεν υπάρχει το λήμμα «εθελοντισμός». Υπάρχει το λήμμα «εθελοντής» που αναφέρεται μόνον σε εκείνον που κατατάσσεται εκουσίως στις ένοπλες δυνάμεις και συγκροτεί τα «εθελοντικά σώματα».

Η Κτηνιατρική Σχολή, πέρα από τα χιλιάδες περιστατικά που εξετάζονται ή/και νοσηλεύονται κάθε χρόνο στην Κλινική Ζώων Συντροφιάς, και μέσα στα πλαίσια των δυνατοτήτων της έχει αναπτύξει προς την κατεύθυνση αυτή συγκεκριμένες δράσεις:

1. Στα πλαίσια της προσπάθειας να αναληφθεί ένα μικρό κομμάτι από την ευθύνη όλων μας για την προστασία των αγρίων ζώων και του φυσικού περιβάλλοντος, δημιουργήθηκε το 1995 η Ομάδα Περίθαλψης Αγρίων Ζώων της Κτηνιατρικής Σχολής από την κ. Αναστασία Κομνηνού, επίκουρη καθηγήτρια της Χειρουργικής-Ιατρικής Εξωτικών και Άγριων Ζώων, και ομάδα φοιτητών με απώτερο στόχο την κάλυψη περιστατικών διάσωσης και περίθαλψης αγρίων ζώων. Από το 2004 λειτουργεί στην

Κτηνιατρική Σχολή του Α.Π.Θ. η Μονάδα Εξωτικών και Άγριων Ζώων της Κλινικής Ζώων Συντροφιάς. Στα πλαίσια της λειτουργίας της μονάδας τα τελευταία 16 χρόνια περιθάλφθηκαν και νοσηλεύτηκαν περισσότερα από 3.000 ζώα της ελληνικής άγριας πανίδας. Τα ζώα προσκομίζονται στην κλινική από Δασικές και Κτηνιατρικές Υπηρεσίες, αναγνωρισμένες μη κυβερνητικές οργανώσεις προστασίας και περίθαλψης της άγριας ζωής ή απλούς πολίτες και σε πολλές περιπτώσεις αποτελούν είδη απειλούμενα με εξαφάνιση που προστατεύονται από διεθνείς συμβάσεις. Ενδεικτικά, στα άγρια ζώα που έτυχαν κτηνιατρικής περίθαλψης περιλαμβάνονται αρπακτικά πτηνά, υδρόβια πτηνά, χελώνες (θαλάσσιες, χερσαίες και ημιυδρόβιες), καθώς και πλήθος θηλαστικών χερσαίων και θαλάσσιων αλλά και πρωτευόντων. Τα συχνότερα αίτια προσκόμισης σχετίζονται με ανθρώπινες παρεμβάσεις ή αποτελούν συνέπειες της κλιματικής αλλαγής και περιλαμβάνουν τραυματικές κακώσεις (βλήματα πυροβόλων όπλων, τροχαία ατυχήματα), τοξικώσεις, έλλειψη τροφής, ορφανά, εγκλωβισμό σε αλιευτικά δίχτυα ή κάποια λοιμώδη νοσήματα.

2. Στείρωση 394 αδέσποτων ζώων συντροφιάς (σκύλοι και γάτες) μόνο το 2011 στην Κλινική Ζώων Συντροφιάς της Κτηνιατρικής Σχολής του Α.Π.Θ. σε συνεργασία με τον Δήμο Θεσσαλονίκης, άλλους όμορους δήμους και φιλοζωικές οργανώσεις (συνημμένο 4).

Επιπλέον, το Εργαστήριο Ζωοτεχνίας συμμετείχε με 100 και πλέον φοιτητές της Κτηνιατρικής Σχολής την τελευταία τριετία σε δραστηριότητες, που αφορούν τη φροντίδα ιπποειδών εργασίας, της φιλοζωικής οργάνωσης GAWF (Greek Animal Welfare Fund) (συνημμένο 5).

Τέλος, ιδρύθηκε πολύ πρόσφατα σωματείο με την επωνυμία «Εθελοντική Δράση Κτηνιάτρων Ελλάδας» (ΕΔΚΕ) και η Κτηνιατρική Σχολή διαπραγματεύεται τη συμμετοχή 5ετών φοιτητών σε αυτό.

Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι η Κτηνιατρική Σχολή είναι πράγματι μια σχολή ανοικτή προς την Ευρώπη και ολόκληρο τον κόσμο, χωρίς φοβικά σύνδρομα και κόμπλεξ και, κατά συνέπεια κάθε είδους συντεχνιακές παρεμβάσεις, πολύ περισσότερο αν στερούνται νομιμότητας, που θα μπορούσαν να σταθούν εμπόδιο στη συνεργασία ελλήνων και ευρωπαϊών συναδέλφων δεν συνάδουν με τη νοοτροπία των διδασκόντων και των φοιτητών και το πνεύμα που επικρατεί στην Κτηνιατρική Σχολή του Α.Π.Θ.

Εξάλλου, θέλω να πιστεύω ότι όσοι βρίσκονται μέσα στην αίθουσα αυτή αποδέχονται τη θεωρία της εξέλιξης του Δαρβίνου. Η παραδοχή ότι είμαστε και εμείς προϊόν της ίδιας διεργασίας που έδωσε κάθε άλλη μορφή ζωής είναι παραδοχή καθοριστικής σημασίας για το μέλλον του απειλούμενου πλανήτη μας και την επιβίωσή μας ως είδος. Η βασική διαφορά μας από τα άλλα ζώα, ο μεγάλος εγκέφαλος, δεν μας δίνει μόνο τα πλεονεκτήματα εκείνα που μας επέτρεψαν να κυριαρχήσουμε έναντι των λοιπών έμβιων όντων αλλά γεννά και υποχρεώσεις.

Η υλοποίηση των υποχρεώσεων αυτών βρίσκει την ανώτερη έκφρασή της στις αξίες του εθελοντισμού χωρίς σύνορα. Ο κόσμος μας έχει γίνει πολύ μικρός για να περιχαρακωνόμαστε. Ο θεσμός του ευρωπαϊού εθελοντή κτηνιάτρου είναι σημαντικός και θα βοηθούσε στον περιορισμό των αδέσποτων ζώων συντροφιάς στη χώρα μας αλλά και σε άλλες χώρες. Για τον λόγο αυτό υποστηρίζουμε, για λόγους αρχής, την άρση οποιωνδήποτε υπαρκτών ή ανύπαρκτων εμποδίων στην ελεύθερη διακίνηση κτηνιάτρων στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Σε ό,τι αφορά το ειδικότερο θέμα της σημερινής συζήτησης καταθέτω την εισοσιπεντασέλιδη εμπειριστατωμένη μελέτη των συναδέλφων Κ.

Μπόσκου και Χ. Βερβερίδη με τίτλο «Παρεμβάσεις για τον περιορισμό του προβλήματος των αδέσποτων ζώων» (συνημμένο 6). Στη μελέτη αυτή περιγράφονται: Η φυσιολογία αναπαραγωγής του σκύλου και της γάτας, οι μέθοδοι ελέγχου της αναπαραγωγικής δραστηριότητας των θηλυκών και των αρσενικών ζώων, οι αιτίες που προκαλούν αύξηση του πληθυσμού των αδέσποτων ζώων και, τέλος, οι τρόποι αντιμετώπισης του προβλήματος.

Τα βασικά συμπεράσματα και οι προτάσεις που προκύπτουν από τη μελέτη αυτή και τις εισηγήσεις των δύο συναδέλφων είναι τα εξής:

Μερικές από τις πλέον ορατές συνέπειες του χρόνιου αυτού προβλήματος είναι:

- ο συνεχής διασυρμός της χώρας μας από τους ξένους, με σοβαρές οικονομικές επιπτώσεις εξαιτίας της μείωσης του τουριστικού ρεύματος
- τα αυξημένα κρούσματα και ο γενικότερος κίνδυνος ζωνοδόσων και ανθρωποζωνοδόσων
- οι επιθέσεις σε ανθρώπους, η όχληση (ιδιαίτερα σε περιόδους αναπαραγωγής) και η καλλιέργεια κλίματος ζωοφοβίας σε μεγάλο μέρος του πληθυσμού
- τα αυτοκινητιστικά ατυχήματα με συνέπειες για τα ίδια τα ζώα αλλά και τους αυτοκινητιστές

Οι παρεμβάσεις που καθιερώθηκαν διεθνώς ως οι πλέον αποτελεσματικές για την αντιμετώπιση του προβλήματος των αδέσποτων ζώων περιλαμβάνουν:

1. τη συστηματική εκπαίδευση του πληθυσμού στις ανάγκες και στη μεταχείριση των δεσποζόμενων ζώων. Από την εμπειρία εφαρμογής σε άλλες χώρες έχει αποδειχτεί ότι η πλέον δεκτική και ευαίσθητη ομάδα πληθυσμού αποτελείται από τους μαθητές των δημοτικών σχολείων και των γυμνασίων. Σε γενικές γραμμές, προτείνεται 1) η καθιέρωση ενός

μικρού διαμορφωμένου χώρου σε όλα τα σχολεία που θα ονομάζεται «πράσινη γωνιά» στον οποίο οι μαθητές θα βρίσκουν ενημερωτικά φυλλάδια για όλα τα ζώα και ιδιαίτερα τα κατοικίδια, 2) η διεξαγωγή μαθημάτων στα σχολεία από νέους κτηνιάτρους και φοιτητές των Τμημάτων Κτηνιατρικής της χώρας μας γ) η δημιουργία ενός οργάνου υπεύθυνου για την παραγωγή και διάθεση ειδικών εντύπων, ειδικών ενημερωτικών εκπομπών κ.λπ.

2. την υποχρεωτική σήμανση και την καταγραφή όλων των ιδιόκτητων ζώων.

3. τη λήψη μέτρων για τον έλεγχο της αναπαραγωγής των δεσποζόμενων ζώων που αποτελούν τον κύριο τροφοδότη του πληθυσμού των αδέσποτων ζώων.

4.τη δημιουργία κέντρων προσωρινής διαμονής αδέσποτων ζώων (με το αναγκαίο εξειδικευμένο προσωπικό) που θα ελέγχονται από κεντρικό φορέα και θα κατανεμηθούν με βάση συγκεκριμένο σχεδιασμό. Οι χώροι αυτοί θα αποτελούν κέντρα περισυλλογής και προσωρινής φιλοξενίας των αδέσποτων ζώων στη διάρκεια της οποίας θα γίνεται α) η υγειονομική εξέταση τους, β) ο αποπαρασιτισμός και οι εμβολιασμοί τους, γ) η μόνιμη στείρωση τους από εξειδικευμένους κτηνιάτρους και δ) η μόνιμη και εμφανής σήμανσή τους. Στη συνέχεια τα ζώα θα απελευθερώνονται στους χώρους από τους οποίους περισυλλέχθηκαν.

Οι παρεμβάσεις

- **Ιδιωτών και φιλοζωικών σωματείων** θα πρέπει να περιορίζονται α) στην εντόπιση και προσκόμιση αδέσποτων και ασθενών ζώων, β) στην εθελοντική προσφορά εργασίας στα κέντρα περισυλλογής & φιλοξενίας αδέσποτων ζώων, γ) στην περιποίηση, διατροφή των στερημένων αδέσποτων ζώων και δ) στην ενημέρωση του κοινού.
- **Κτηνιάτρων** θα πρέπει να αφορούν α) στην ευθύνη της εύρυθμης λειτουργίας των κέντρων περισυλλογής/περίθαλψης/στείρωσης αδέσποτων ζώων, β) στην ενημέρωση των πολιτών σε όλα τα επίπεδα,

γ) στις πάσης φύσεως επεμβάσεις (χειρουργικές, φαρμακευτικές κ.λπ.),
δ) στην ευθύνη υλοποίησης των προγραμμάτων αντιμετώπισης των
αδέσποτων ζώων.

- **Πολιτείας και Δήμων** θα πρέπει να αφορούν α) στον ευρύτερο και μακροχρόνιο σχεδιασμό προγραμμάτων και β) στην εξοικονόμηση πόρων για την υλοποίηση των προγραμμάτων (π.χ. από φορολόγηση των ιδιοκτητών ζώων).

Αθανάσιος Ντινόπουλος

Καθηγητής